

ISSN:1306-732X (Print)/E-ISSN: 2564-680X (Online)
Sonbahar Özel Sayısı / Autumn Special Issue
Ekim / October 2020

Refik Turan, (2020).“ CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİNİN YÖNETİMİ VE MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI”
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. Sonbahar Özel Sayı, s.90-100.
Sosyal Bilimler Eğitimi-Araştırma

Geliş Tarihi / Received: 23 Mayıs 2020

Kabul Tarihi / Accepted: 4 Eylül 2020

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİNİN YÖNETİMİ VE MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

Refik TURAN^{1*} +

¹Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilimler Eğitimi ABD, Aksaray

*refikturan06@gmail.com

+ORCID: 0000-0001-8369-800X

Öz- Türkiye’de 2018 yılından itibaren fiilen uygulanmaya başlanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Milli Eğitim Bakanlığı’nın teşkilat yapısı ile görev ve yetkileri üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmada “doküman incelemesi” yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı’nın Parlamenter Sistemde sahip olduğu politika belirleme ve strateji geliştirme gibi görevlerin yeni sistemde oluşturulan Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu’na devredildiği anlaşılmaktadır. Yeni yapılanmada müsteşarlık ve müsteşar yardımcılığı kadrolarının kaldırılarak müsteşarın görev ve yetkileri Bakan’a, müsteşar yardımcılarının görev ve yetkileri ise kadro sayısındaki sınırlama kaldırılan Bakan Yardımcılarına devredilmiştir. Bakanlık merkez teşkilatındaki hizmet birimleri ile taşra ve yurt dışı örgütleri yerlerini korurken, geleneksel olarak Bakanlık merkez teşkilatı içerisinde görece üstün bir konuma sahip olan Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı diğer hizmet birimleriyle bir tutulmuş, Milli Eğitim Şurasına ise hiç yer verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler- Parlamenter Sistem, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu

ADMINISTRATION of EDUCATION and TRAINING SERVICES in the PRESIDENTIAL GOVERNMENT SYSTEM and MINISTRY of NATIONAL EDUCATION

Abstract – Turkey, which aims to reveal the impact on the organizational structure of the Ministry of Education with the duties and powers actually to begin implementation of the Presidential System of Government since 2018. In this research "document review" method was utilized. As a result of the research, it is understood that the duties such as policy determination and strategy development of the Ministry of National Education in the Parliamentary System have been transferred to the Education and Training Policies Board created in the new system. In the new structure, the positions of the undersecretary and deputy undersecretary were abolished and the duties and powers of the undersecretary were transferred to the minister, while the duties and authority of the deputy undersecretary were transferred to the deputy ministers whose limit on the number of staff was removed. While the service units and provincial and foreign organizations in the central organization of the Ministry have maintained their place, the Presidency of Education and Training Board, which has traditionally a relatively superior position within the central organization of the Ministry, has been held with other service units, and there is no place for the National Education Council.

Keywords – Parliamentary System, Presidential Government System, Ministry of National Education, the Board of Education and Training Policies.

GİRİŞ

Türkiye’de sistem tartışmaları 1970’li yılların başlarından itibaren zaman zaman politik gündemi meşgul etmişse de hükümet sistemi değişikliğine yönelik ilk somut adım 2007 yılında Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesine yönelik anayasa değişikliği ile atılmıştır. Bu anayasa değişikliğine dayalı olarak 2014 yılında Cumhurbaşkanı ilk kez halk tarafından seçilmiştir. Halk tarafından seçilmiş güçlü cumhurbaşkanlığı modelinin mevcut Parlamenter Sistem ile uyumsuzluğundan kaynaklanan fiili durumların ortaya çıkması yeniden sistem tartışmalarının gündeme gelmesine yol açmıştır. Sonuçta iç siyasi gelişmelerin de etkisiyle anayasa değişikliği gündeme gelmiş, 16 Nisan 2017 tarihinde gerçekleştirilen anayasa referandumunda yeni sisteme yönelik anayasa değişikliği kabul edilerek Türkiye’de Parlamenter Sistemden Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş resmen gerçekleşmiştir. Anayasa değişikliğini takiben 24 Haziran 2018 tarihinde gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimleri sonucunda Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi olarak adlandırılan yeni hükümet sistemi fiilen uygulanmaya başlanmıştır (Turan, 2018: 43).

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemini genel olarak yürütme ile ilgili tüm görev ve yetkilerin halkın yarısından fazlasının oyuyla seçilen Cumhurbaşkanında toplandığı, yasama, yürütme ve yargı erklerinin sert ayrılığına dayalı bir yönetim sistemi olarak tanımlamak mümkündür (TBMM, 2018: 16). Erkler ayrılığı özellikle Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğa sahip olması, yasama ve yargı erklerinin belli şartlarla birbirlerini feshedebilmeleri, bir kişinin yasama ve yürütmede aynı anda görev alamaması ve Cumhurbaşkanının kanun teklif edememesi gibi düzenlemelerde kendini göstermektedir (Güler, 2018: 313). Bu sistemi klasik Başkanlık Sisteminden ayıran en temel fark, Cumhurbaşkanlığı makamının yasama organı karşısında daha da güçlendirilmiş olmasıdır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın yürütme yetki ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu’na ait olduğuna dair 8. maddesinde 2017 yılında gerçekleştirilen değişiklikle bu yetki ve görevler sadece Cumhurbaşkanına verilmiş; böylece Cumhurbaşkanının kendi belirleyeceği bakanlar ile hükümeti kurmasına olanak sağlanmıştır (Akçakaya ve Özdemir, 2018: 928). Yeni sistemde Cumhurbaşkanına cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanları atama ve görevden almaya ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenleme, yürütme yetkisine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarma ve kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelik çıkarma başta olmak üzere yürütmeye ilgili önemli görev ve yetkiler verilmiştir (T.C. Anayasası, 2017).

Yeni sistem, Parlamenter Sistemin aksine “tarafsız cumhurbaşkanlığı” yerine “partili cumhurbaşkanlığı” modelini öngördüğünden cumhurbaşkanı seçilen kimsenin seçildikten sonra partisizlikle ilişkisini kesmesini de gerektirmemektedir. “Partili cumhurbaşkanı” olarak da nitelendirilen bu modelde Cumhurbaşkanı, partisizlikle ilişkisini sürdürülebilmekte, hatta aynı anda partisiz genel başkanlığı görevini de yürütebilmektedir (Turan, 2018: 57).

Yeni yönetim sistemi ile kamu yönetimi sistemi Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı olarak yeniden yapılandırılmıştır. 10 Temmuz 2018 tarihinde yayınlanan 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin teşkilat yapısı oluşturulmuştur. Buna göre Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı; Cumhurbaşkanlığı Makamı, Cumhurbaşkanı Yardımcılığı, İdari İşler Başkanlığı, Ofisler, Politika Kurulları, Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlardan oluşturulmuştur.

Bu araştırmanın amacı 2018 yılından itibaren fiilen uygulanmaya başlanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Milli Eğitim Bakanlığı’nın teşkilat yapısı, görev ve yetkileri üzerinde yarattığı değişimi ortaya koymak ve değerlendirmektir. İlgili kurum ve kuruluşların teşkilat yapısı, görev ve yetkilerini düzenleyen yasal mevzuat metinleri boyutuyla sınırlı tutulan bu çalışmada bir nitel araştırma veri toplama yöntemi olan ve “araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan” (Yıldırım ve Şimşek, 2003: 140) “doküman incelemesi” yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada temel materyal olarak yararlanılan Milli Eğitim Bakanlığı’nın teşkilat yapısı ve görevlerini düzenleyen 25.8.2011 tarih ve 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK, 2011b) ile 10.7.2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin (CK-1, 2018) yanı sıra, konuyla ilgili diğer mevzuat metinlerinden yararlanılmıştır.

Bu araştırmanın yeni sistemin eğitim ve öğretim ile ilgili hizmetlerini yürütmekle yetkili kıldığı birimler ile bu birimlerin hangi yetki ve görevlerle donatıldığı ortaya koyarak eğitim ve öğretim hizmetlerinin etkililiğinin daha doğru bir şekilde değerlendirmesine ve uygulama sürecinde ortaya çıkabilecek sorunların kaynağının da doğru tespit edilerek çözümüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi İçerisinde Eğitim Sisteminin Yönetimi

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nin en belirgin özelliklerinden birisi eski sistemde Bakanlıkların görev alanlarına giren konularda politika belirleme, planlama vb. görevlerin Bakanlıkların görev alanları dışına çıkarılarak, bu işlerle ilgili görevleri yerine getirmek üzere oluşturulan politika kurullarına devredilmiş olmasıdır. Böylece bakanlıkların sayısını azaltılırken, rol ve fonksiyonlarında da önemli bir değişim gerçekleştirilmiştir. Yeni sistemde yürütmenin “politika belirleme” ve “uygulama ve denetleme” fonksiyonları birbirlerinden belirgin bir şekilde ayrılmış; politika belirleme fonksiyonu önemli ölçüde Cumhurbaşkanlığı ve Politika Kurullarına bırakılırken, bakanlıklar daha çok uygulama ve denetleme birimleri olarak yapılandırılmıştır. Genel olarak bakıldığında Cumhurbaşkanlığı teşkilat yapısı içerisinde Ofisler politika hazırlama, Politika Kurulları politika oluşturma ve geliştirme, Bakanlıklar ise belirlenen bu politikaları uygulamaya geçirmekle yükümlü kılınmışlardır (Akman, 2019: 663).

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı içerisinde Cumhurbaşkanınca alınacak kararlar ve oluşturulacak politikalarla ilgili öneriler geliştirmek üzere dokuz farklı alanda politika kurulu oluşturulmuştur. Yeni yönetim modelinde bu kurullardan politika önerisi geliştirmesi, bakanlıklara geri bildirimde bulunması, ilgili oldukları alandaki uygulama faaliyetlerini izleyerek ilerleme raporları hazırlaması ve politika yapım sürecinde paydaşların (STK, sektör temsilcileri ve akademisyenler gibi) katılımını artırarak ortak aklı devreye sokması gibi görevleri yerine getirmesi beklenmektedir (Sobacı vd., 2018). 1 no’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde politika kurullarının Cumhurbaşkanına bağlı olarak çalışmak üzere Cumhurbaşkanının başkanlığında en az üçer üyeden oluşturulması öngörülmüştür.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nde yukarıda belirtilen Ofisler ve Politika Kurulları tarafından geliştirilen politikalar doğrultusunda görev alanları ile ilgili icra görevleri yerine getirmek üzere on altı bakanlık oluşturulmuştur.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde yer alan dokuz Politika Kurulu'ndan birisi Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu, on altı bakanlıktan birisi ise Milli Eğitim Bakanlığı olup, eğitim sistemi ile ilgili politikaların belirlenmesi ve yönetilip yönlendirilmesinin bu kurul ve bakanlık tarafından gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Aşağıda Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi içerisinde Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeri, görev ve yetkileri ayrı başlıklar altında ele alınarak incelenmiştir.

1.1. Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı içerisinde Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu eğitim sisteminin tüm kademe ve alanlarıyla ilgili politika ve stratejiler geliştirmekle görevli bir kurul olup, 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 24. maddesinde görev ve yetkileri şu şekilde sıralanmıştır:

- Türkiye'nin hedefleri doğrultusunda eğitim ve öğretim faaliyetleri ile ilgili politika önerilerinde bulunmak,
- Yükseköğretim strateji ve amaçlarının belirlenmesi ve geliştirilmesi ile ilgili politika önerilerinde bulunmak,
- Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin uygulanmasına yönelik çalışmaları izlemek, ihtiyaç analizi geliştirerek faaliyetlerin geliştirilmesi için politika önerileri oluşturmak,
- Kalite, eşitlik ve etkililik ilkeleri ile millî ve toplumsal değerlere dayalı bir eğitim sistemi oluşturmak amacıyla politika önerileri geliştirmek,
- Üniversitelerde açılacak fakülte ve bölümlerle ilgili ihtiyaç analizi yaparak stratejik planlamayla ilgili öneriler sunmak,
- Ülkenin işgücü planlamasını dikkate alarak eğitim ve öğretim konusunda politika önerileri oluşturmak,
- Avrupa Birliği eğitim ve gençlik programlarının uygulanması ile ilgili genel politikaların belirlenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak,
- Mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün, yaygın ve çıraklık eğitimi, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak mesleki eğitimin; planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında politika önerileri geliştirmek (CK-1,2018).

Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu'nun görev ve yetkileri incelendiğinde bu kurula eğitim sisteminin tüm kademeleriyle ilgili ihtiyaç analizi gerçekleştirme, strateji ve amaç belirleme, politika önerileri geliştirme, eğitim ve öğretim uygulamalarını izleme ve değerlendirme vb. çok geniş bir yelpazede önemli görevler yüklendiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu kurul belirli periyodlarla toplanan dokuz kişilik bir kurul görünümünde olsa da, söz konusu görevlerin yoğun çalışma gerektiren ve süreklilik arz eden görevler olması, bu kurulun bahsedilen görevleri yerine getirebilmek için kısa süre zarfında hatırı sayılır sayıda uzman personelin istihdam edildiği kurumsal bir yapıya dönüşmesi beklenmektedir. Ülke genelinde eğitim ve öğretim ile ilgili tüm plan, strateji ve politikaların bu kurul tarafından, tek elden ve verilere dayalı olarak oluşturulması kuşkusuz sorunların sistem bütünlüğü içerisinde bütüncül bir yaklaşımla ele alınıp çözülmesini kolaylaştırabilir. Ancak bu uygulamadan arzu edilen yararın sağlanabilmesi için oluşturulacak yapıda eğitimin her kademesi ve alanından sahaya ve işleyişe vakıf uzman kadroların istihdamı büyük önem arz etmektedir.

Kararnamede ortak konularla ilgili koordinasyonu sağlamak üzere ilgili bakanlar, kurum ve kuruluşların üst yöneticileri ile ilgili

politika kurulunun başkanvekilinin katılımıyla Cumhurbaşkanı, görevlendirdiği başkanvekili veya ilgili bakanın başkanlığında koordinasyon toplantıları düzenlenebileceği de belirtilmektedir. Böylece Milli Eğitim Bakanı, Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu'nun bir üyesi olmamakla birlikte gerekli görülen konularla ilgili olarak ve ihtiyaç duyulan zamanlarda gerçekleştirilecek koordinasyon toplantılarında yer alabilmektedir.

Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu üyeliklerine diğer kurullarla birlikte Cumhurbaşkanı tarafından 9 Ekim 2018 tarihinde 2018/196 sayılı kararnameyle dokuz üye ataması yapılmıştır (RG, 2018).

1.2. Milli Eğitim Bakanlığı

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin teşkilat yapısını düzenleyen 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde, Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasını Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenleneceği belirtilmiştir. Aynı kararnamede, Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilat yapısı, sistem içerisindeki yeri ve görevleri "Milli Eğitim Bakanlığı" başlıklı onuncu bölüm ile "Ortak Hükümler" başlıklı on yedinci bölümde düzenlenmiştir. Kararnamenin onuncu bölümünde (301-334. maddeler) otuz dört maddede Milli Eğitim Bakanlığı'nın görevleri, teşkilatı, hizmet birimleri, ayrı ayrı bu birimlerin görevleri ile ortak görevleri, taşra teşkilatı, yurt dışı teşkilatı, çalışma grupları, kadrolar, öğretmenlerin emekliliği, uzman istihdamı, telif ve sınav ücretleri, yurt dışı eğitim giderleri, öğretmenlerin aylık karşılığı okutacağı dersler ve geçici görevlendirmeler ile ilgili hususlar düzenlenmiştir. Kararnamenin on yedinci bölümünde ise Bakan, Bakan yardımcısı, Bakan Müşavirliği, yetki devri, koordinasyon ve işbirliği, düzenleme görev ve yetkisi, Bakanlıkların temel kuruluşları ve hiyerarşik kademeleri, merkez teşkilatı, taşra teşkilatı ve yurt dışı teşkilatları ile ilgili genel nitelikli düzenlemelere yer verilmiştir.

Milli Eğitim Bakanı

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatını düzenleyen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde, Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı ile Bakanlıklar eşdeğer görevler olarak görülerek bu kadrolara atanma, görevden alma, yargılanma vb. hususlar ortak olarak düzenlenmiştir. Kararnamenin 106. maddesinde bakanların atanma, göreve başlama, görevden alınma ve soruşturulma usulleri gibi hususlar düzenlenmiştir. Buna göre bakanlar, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanmakta ve görevden alınabilmektedir. Bakan olarak atananlar Kararnamede belirtildiği şekilde TBMM önünde ant içerler ve eğer bakan olarak atanan bir milletvekili ise, atandığı an milletvekilliği sona erer. Kararnamede bakanların görevde buldukları süre içinde görevleriyle ilgili olmayan suçlarla ilgili yasama dokunulmazlığına sahip kılınmaları ve Yüce Divan'da yargılanabilmeleri ile ilgili hususlar da düzenlenmiştir (CK-1, 2018).

Kararnamede Bakan ve Bakan Yardımcısının görevlerine ortak hükümlerin düzenlendiği on yedinci bölümde yer verilmiş, Milli Eğitim Bakanının görevleri 503. maddede sayılmıştır. Aşağıda (Tablo 1) ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer alan Milli Eğitim Bakanının görev tanımı ile daha önce yürürlükte olan 652 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'de yer alan Milli Eğitim Bakanının görev tanımı karşılaştırılmıştır (KHK, 2011b; CK-1, 2018).

Tablo 1. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine Geçilmesinden Önce ve Sonra Milli Eğitim Bakanlarının Görev ve Yetkileri

652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
<p>Bakan MADDE 4 – (1) Bakanlık teşkilatının en üst amiri olan Bakan, Bakanlık ircaatından ve emri altındaki faaliyet ve işlemlerinden Başbakanı karşı sorumlu olup aşağıdaki görev, yetki ve sorumluluklara sahiptir:</p> <p>a) Bakanlık, Anayasaya, kanunlara, hükümet programına ve Bakanlar Kurulunca belirlenen politika ve stratejilere uygun olarak yönetmek.</p> <p>b) Bakanlığın görev alanına giren konularda politika ve stratejiler geliştirmek, bunlara uygun olarak yıllık amaç ve hedefler oluşturmak, performans ölçütleri belirlemek, Bakanlık bütçesini hazırlamak, gerekli kanunî ve idarî düzenleme çalışmalarını yapmak, belirlenen stratejiler, amaçlar ve performans ölçütleri doğrultusunda uygulamayı koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek.</p> <p>c) Bakanlık faaliyetlerini ve işlemlerini denetlemek, yönetim sistemlerini gözden geçirmek, teşkilat yapısı ve yönetim süreçlerinin etkililiğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak.</p> <p>ç) Faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşları arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.</p>	<p>MADDE 503 (1) Bakan, bakanlık kuruluşunun en üst amiri olup, bakanlık ircaatından ve emri altındaki faaliyet ve işlemlerinden sorumlu, bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemek görevli ve yetkilidir.</p> <p>(2) Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımı amacıyla, bakanlık hizmetlerini mevzuata, Cumhurbaşkanının genel siyasetine, Cumhurbaşkanının karar ve talimatlarına, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle, bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve Cumhurbaşkanına karşı sorumludur.</p>

Tablo 1'de görüldüğü gibi Cumhurbaşkanlığı Teşkilatını düzenleyen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde daha önceden Milli Eğitim Bakanlığı'nın görevleri içerisinde yer alan *“Yönetim sistemlerini gözden geçirmek, teşkilat yapısı ve yönetim süreçlerinin etkililiğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak.”* ve *“Bakanlığın görev alanına giren konularda politika ve stratejiler geliştirmek, bunlara uygun olarak yıllık amaç ve hedefler oluşturmak, performans ölçütleri belirlemek, Bakanlık bütçesini hazırlamak, gerekli kanunî ve idarî düzenleme çalışmalarını yapmak, belirlenen stratejiler, amaçlar ve performans ölçütleri doğrultusunda uygulamayı koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek.”*(RG, 2011b) şeklindeki görevlere yer verilmemiştir. Dolayısıyla görevler içerisinde özellikle politika ve strateji geliştirme, bakanlığın bütçesini hazırlama vb. siyasi tercih ve sorumluluk gerektiren görev ve yetkiler çıkarılmıştır. Bakanlığın politika belirlemesi ile ilgili husus sadece *“ortak hükümler”* başlıklı on yedinci bölümde *“Bakanlıkların temel kuruluşları ve hiyerarşik kademeler”* başlıklı 509. maddesinde geçmektedir. Bu maddede önce bakanlıkların merkez teşkilatı ile ihtiyaca göre kurulan taşra ve yurtdışı teşkilatından ve bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlardan meydana geldiği belirtilmekte; daha sonra ise *“Bakanlık merkez teşkilatı, bakanlığın sorumlu olduğu hizmetlerin yürütülmesi, bu hizmetlerle ilgili amaç ve politika tayini, planlama, kaynakları düzenleme ve sağlama, koordinasyon, gözetim ve takip, idareyi geliştirme ve denetim gibi görevleri yerine getirmek üzere gerekli birimlerden meydana gelir.”* ifadesine yer verilmektedir. Türk kamu yönetimi sisteminde yeni bir uygulama olan bakanların yönettikleri bakanlığın uzun erimli politika ve stratejileriyle ilgili tasarruflarının olmaması durumu Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin politika belirleme ve uygulama görev ve yetkilerinin farklı birimlerde bulundurulması şeklindeki genel yapısına uygun olsa da bu durumun kamu yönetim sisteminin işleyişine, dolayısıyla eğitim hizmetlerinin etkinliği ve verimliliği üzerindeki olumlu veya olumsuz etkileri ancak uygulama sürecinde anlaşılıp değerlendirilebilecektir.

Bakan Yardımcıları

Türkiye'de bakan yardımcılığı uygulaması ilk kez 1937 yılında, günümüzdeki bakan yardımcılığına oranla daha güçlü bir makam olarak, *“siyasi müsteşarlık”* adı altında denenmiş, bir yıldan daha az süreli bu uygulamadan beklenen yararların sağlanamaması üzerine vazgeçilmiştir. Bu denemeden yaklaşık yarım asır sonra Turgut

Özal'ın başbakanlığı döneminde yasal dayanaktan yoksun bir şekilde, bakanlara milletvekilleri içerisinde birer bakan yardımcısı atamak suretiyle yeniden uygulanmışsa da uygulama sürecinde bazı olumsuzlukları fark edildiğinden kısa süre sonra bu uygulamadan da vazgeçilmiştir (Tataroğlu, 2016).

Kısa ömürlü ve başarısızlıkla sonuçlanan bu iki denemenin ardından, Bakan yardımcılığı 12 Haziran 2011 genel seçimlerinin hemen öncesinde çıkarılan bir Kanun Hükmünde Kararname ile hayata geçirilmiştir. Söz konusu düzenleme, 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun'un 21. maddesine eklenen 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nin 3. maddesi ile gerçekleştirilmiştir. Bu maddede bakan yardımcılarının atanma usulleri, görev süreleri, görevleri ve mali hakları ile ilgili hususlar düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle bakan yardımcısının bakana ve bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde bakana yardımcı olmak üzere, hükümetin görev süresiyle sınırlı bir süre için atanması, ancak gerekli durumlarda hükümetin görev süresi dolmadan da görevden alınabilmesi hükmüne bağlanmıştır. Bakan yardımcılarının Bakanlık hiyerarşisindeki yeri de bakan ile müsteşar arasındaki bir yer olarak belirlenmiştir (KHK, 2011a; Yılmaz, 2013: 37; Tataroğlu, 2016: 536). Bu KHK ile diğer bakanlıklar gibi Milli Eğitim Bakanlığı'na da bir bakan yardımcılığı kadrosu tahsis edilmiş ve bu kadroya 30.10.2011 tarihinde bakan yardımcısı ataması gerçekleştirilmiştir.

Böylece Bakanlıkların hiyerarşik yapılarına resmen ilk kez 2011 yılında yer alan bakan yardımcılığı, yaklaşık yedi yıllık uygulama sonuçları da değerlendirilerek Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde de korunmuştur. Cumhurbaşkanlığı Teşkilatını düzenleyen 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile bakan yardımcılığının bakanlık teşkilatındaki yeri daha da belirginleştirilmiş, sayıları artırılmış, yetki ve görevleri daha ayrıntılı bir şekilde tanımlanmıştır. Daha önceki uygulamada görülen müsteşar ile aralarında doğması muhtemel yetki ve görev karmaşasının da müsteşarlık ve müsteşar yardımcılığı kadroları tamamen kaldırılması suretiyle önüne geçilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde bakan yardımcılığı 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin *“ortak hükümler”* bölümünde yer alan 504. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddede bakan yardımcılığı şu şekilde tanımlanmıştır:

Bakan Yardımcıları, bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup, bakanlık hizmetlerini bakan adına ve bakanın direktif ve emirleri yönünde, bakanlığın amaç ve politikalarına, kalkınma planlarına ve yıllık programlara, stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine, mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla bakanlık teftiş kurulu hariç bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar. (2) Bakan yardımcısı yukarıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur. (3) Bakan yardımcısı kadroları atama işlemi yapıldığı anda herhangi bir işleme gerek kalmaksızın ihdas edilerek Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin ilgili bölümlerine eklenmiş sayılır (CK-1, 2018).

2011 yılında her bakanlığa, bu çerçevede Milli Eğitim Bakanlığı'na da bir bakan yardımcılığı kadrosu verilmişken, 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde bakan yardımcılığı için sayı sınırlandırılmasına gidilmemiş, Cumhurbaşkanlığı tarafından bakan yardımcısı atanması durumunda herhangi bir işleme gerek kalmaksızın otomatik olarak bakan yardımcılığı kadrosunun ihdas edilmiş sayılacağı hükmüne bağlanmıştır. Nitekim söz konusu

kararnamenin yayınlanmasından bir süre sonra Milli Eğitim Bakanlığına dört bakan yardımcısı atanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilat yapısında gerçekleştirilen önemli değişikliklerden birisi de daha önceden MEB'nin hiyerarşik yapısı içerisinde yer alan bir müsteşar ve yedi müsteşar yardımcılığı kadrosunun kaldırılmış olmasıdır. Bu durum üzerinde her ne kadar yukarıda belirtildiği gibi 2011 yılında uygulanmaya başlanan bakan yardımcılığı uygulamasından sonra bakan yardımcısı ve müsteşar arasında ortaya çıkan yetki karmaşa ve çatışmasının bir ölçüde etkili olduğu düşünülebilir de bu durum daha çok Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Bakanlıklara biçilen rol ve işlev ile alakalı bir durumdur. Zira Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin yönetsel anlamda en karakteristik özelliklerinden birisi Bakanlıkların Parlamento Sistemde sahip oldukları politika ve strateji belirleme işlevine son verilerek bu işin Cumhurbaşkanlığı başkanlığında oluşturulan politika kurullarına devredilmiş olmasıdır. Dolayısıyla yeni sistemde bakanlıklar sadece uygulayıcı birimler olarak yapılandırıldığından, bakan ve bakan yardımcısı eski sistemde idari işleştiren sorumlu olan müsteşar ve yardımcılarının yürüttükleri görevleri yürütmekle görevli ve yetkili kılınmıştır.

Aşağıda Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmeden önce yürürlükte olan 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'de yer alan müsteşarın görev ve yetkileri ile Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde bakan yardımcılarının görev ve yetkileri karşılaştırılmalı olarak gösterilmiştir.

Tablo 2. Müsteşarın Görev ve Yetkileri İle Bakan Yardımcılarının Görev ve Yetkilerinin Karşılaştırılması

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri hakkında 652 Sayılı KHK	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
Müsteşar ve Müsteşar Yardımcısı Madde 5 (1) Müsteşar, Bakandan sonra gelen en üst düzey kamu görevlisi olup Bakanlık hizmetlerini, Bakan adına ve onun emir ve yönlendirmesi doğrultusunda, mevzuat hükümlerine, Bakanlığın amaç ve politikaları ile stratejik planına uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla, Bakanlık birimlerine gereken emirler verir, bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar. Müsteşar, bu hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.	Bakan Yardımcıları MADDE 504 - (1) Bakan Yardımcıları, bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup bakanlık hizmetlerini bakan adına ve bakanın direktif ve emirleri yönünde, bakanlığın amaç ve politikalarına, kalkınma planlarına ve yıllık programlara, stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine, mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla bakanlık teftiş kurulu hariç bakanlık kuruluşlarına gereken emirler verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar. (2) Bakan Yardımcıları yukarıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.

Tablo 2'de de görüldüğü gibi Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin uygulanmaya başlanmasından önce bakanlığın hiyerarşik yapısında yer alan ve idari-bürokratik işleştiren sorumlu en yüksek devlet memuru statüsünde olan müsteşarların görevleri ile yeni sistemdeki bakan yardımcılarının görevleri büyük benzerlik taşımaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Görev ve Yetkileri

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde eğitim ve öğretim ile ilgili hizmetler ikiye ayrılarak politika ve strateji geliştirme, planlama ve bütçeleme vb. görevler Cumhurbaşkanlığı başkanlığındaki Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu'na, bu Kurul tarafından belirlenen politika ve planlamalar çerçevesinde eğitim ve öğretim

faaliyetlerinin yürütülmesinin sağlanması görevi ise Milli Eğitim Bakanlığı'na bırakılmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın görev ve yetkileri 301. maddede düzenlenmiştir. Aşağıdaki tabloda MEB Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 sayılı KHK ile 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'nın görev ve yetkileri karşılaştırılmalı olarak gösterilmiştir.

Tablo 3. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Uygulanmaya Başlanmasından Önce ve Sonra Milli Eğitim Bakanlığı'nın Görevleri

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 Sayılı KHK	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkındaki 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
a) Okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencileri bedeni, zihni, ahlaki, manevi, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştiren ve insan haklarına dayalı toplum yapısının ve küresel düzeyde rekabet gücüne sahip ekonomik sistemin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlayan eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek,	a) Okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencileri bedeni, zihni, ahlaki, manevi, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştiren ve insan haklarına dayalı toplum yapısının ve küresel düzeyde rekabet gücüne sahip ekonomik sistemin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlayan eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek,
b) Eğitim ve öğretimin her kademesi için ulusal politika ve stratejileri belirlemek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek, ortaya çıkan yeni hizmet modellerine göre güncelleyerek geliştirmek,	b) Eğitim ve öğretimin her kademesi için ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek, ortaya çıkan yeni hizmet modellerine göre güncelleyerek geliştirmek,
c) Eğitim sistemini yeniliklere açık, dinamik, ekonomik ve toplumsal gelişimin gerekleriyle uyumlu biçimde güncel teknik ve modeller ışığında tasarlamak ve geliştirmek,	c) Eğitim sistemini yeniliklere açık, dinamik, ekonomik ve toplumsal gelişimin gerekleriyle uyumlu biçimde güncel teknik ve modeller ışığında tasarlamak ve geliştirmek,
ç) Eğitime erişimi kolaylaştıran, her vatandaşın eğitim fırsat ve imkânlarından eşit derecede yararlanabilmesini teminat altına alan politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve koordine etmek,	ç) Eğitime erişimi kolaylaştıran, her vatandaşın eğitim fırsat ve imkânlarından eşit derecede yararlanabilmesini teminat altına alan politika ve stratejilerin geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak, belirlenen politikaları uygulamak, uygulanmasını izlemek ve koordine etmek,
d) Kız öğrencilerin, özürülerin ve toplumun özel ilgi bekleyen diğer kesimlerinin eğitime katılımını yaygınlaştıracak politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,	d) Kız öğrencilerin, engellilerin ve toplumun özel ilgi bekleyen diğer kesimlerinin eğitime katılımını yaygınlaştıracak politika ve stratejilerin geliştirilmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, belirlenen politikaları uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,
e) Özel yetenek sahibi kişilerin bu niteliklerini koruyucu ve geliştirici özel eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,	e) Özel yetenek sahibi kişilerin bu niteliklerini koruyucu ve geliştirici özel eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,
f) Yükseköğretim kurumları dışındaki eğitim ve öğretim kurumlarını açmak, açılmasına izin vermek ve denetlemek,	f) Yükseköğretim kurumları dışındaki eğitim ve öğretim kurumlarını açmak, açılmasına izin vermek ve denetlemek,
g) Yurtdışında çalışan veya ikamet eden Türk vatandaşlarının eğitim ve öğretim alanındaki ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çalışmaları ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde yürütmek,	g) Yurtdışında çalışan veya ikamet eden Türk vatandaşlarının eğitim ve öğretim alanındaki ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çalışmaları ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde yürütmek,
ğ) Yükseköğretim dışında kalan ve diğer kurum ve kuruluşlarca açılan örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarının denklik derecelerini belirlemek, program ve düzenlemelerini hazırlamak,	ğ) Yükseköğretim dışında kalan ve diğer kurum ve kuruluşlarca açılan örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarının denklik derecelerini belirlemek, program ve düzenlemelerini hazırlamak,
h) Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı ortaöğretim kurumlarının program ve denklik derecelerinin belirlenmesi ile yönetmeliklerinin hazırlanmasında işbirliğinde bulunmak,	h) Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı ortaöğretim kurumlarının program ve denklik derecelerinin belirlenmesi ile yönetmeliklerinin hazırlanmasında işbirliğinde bulunmak,
ı) Yükseköğretimin millî eğitim politikası bütünlüğü içinde yürütülmesini sağlamak için, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bakanlığa verilmiş olan görev ve sorumlulukları yerine getirmek,	ı) Yükseköğretimin millî eğitim politikası bütünlüğü içinde yürütülmesini sağlamak için, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bakanlığa verilmiş olan görev ve sorumlulukları yerine getirmek,
i) Mevzuatla Bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak,	ı) Kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak,

Tablo 3'te de görüldüğü gibi, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmeden önceki dönemde Milli Eğitim Bakanlığı'nın görevleri ile yeni sistemdeki Milli Eğitim Bakanlığı'nın görevleri önemli ölçüde benzer olup; sadece Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı ortaöğretim kurumları 15 Temmuz darbe girişiminin sonrasında kapatıldığı için bu okullara ilişkin görevler görev tanımından tamamen çıkarılmış; diğer görevler arasından ise politika ve strateji geliştirmeye yönelik ifadeler çıkarılmıştır. Başka bir ifadeyle önceki mevzuatta yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'nın görevleri, Bakanlığın yeni sistem içindeki yeni rol ve fonksiyonuna uyarlanmak suretiyle korunmuştur.

MEB Hizmet Birimleri

1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilat yapısı ve görevlerini belirlemek üzere çıkarılan 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile oluşturulan Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilat yapısında son yirmi yılda yapılan düzenlemelerle birtakım değişiklikler gerçekleştirilmiştir (Güçlü vd., 2014). Bu çerçevede 2005 yılında Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı (RG, 2005), 2009 yılında ise Savunma Sekreterliği kaldırılmıştır (RG, 2009). Fakat Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilat yapısında asıl önemli ve kapsamlı değişiklik 2011 yılında çıkarılan 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK ile gerçekleştirilmiştir. Bu KHK ile Milli Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatının Bakanlık Makamı, Talim ve Terbiye Kurulu, ana hizmet birimleri, danışma ve denetim birimleri ile yardımcı birimlerden oluşan geleneksel yapısı değiştirilerek, Bakanlık merkez teşkilatı Müsteşar, Talim ve Terbiye Kurulu ve toplam 19 hizmet biriminden oluşturulmuştur. Oluşturulan bu yeni yapıda Bakanlık hiyerarşisinde görece özerk konumda olan Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın yerine Rehberlik ve Denetim Başkanlığı kurulmuş ve bu birim hiyerarşik olarak diğer hizmet birimleri içerisinde gösterilmiştir. Bu düzenlemede Talim ve Terbiye Kurulu'nun oluşturulma şekli, çalışma esasları ve görevleri ayrı bir bölüm halinde düzenlenerek Kurulun Bakanlığın "bilimsel danışma ve karar organı" olma özelliği korunmuş ise de bu durum yaklaşık üç yıl sürmüş; 2014 yılında çıkarılan 6528 sayılı Kanun ile Talim ve Terbiye Kurulu'nun "karar organı" niteliğine son verilerek sadece "bilimsel danışma ve inceleme organı" olarak tanımlanmıştır (RG, 2014). Böylece, Bakanlık içerisinde geleneksel olarak özerk statüye sahip olan Teftiş Kurulu Başkanlığı ile özerk ve karar organı olan Talim ve Terbiye Kurulu'nun yapı ve işlevlerinde gerçekleştirilen bu değişiklikler Bakanlığın demokratik iç işleyişini olumsuz etkileyerek sonuçta daha merkezîyetçi bir yapıya bürünmesine yol açmıştır (Erdoğan, 2014). Bakanlık merkez teşkilatında Müsteşar Yardımcılarının sayısı da bu süreçte değişime uğramış; 7 olan müsteşar yardımcısı sayısı 2011 yılında 5'e, 2016 yılında ise tekrar 7'ye çıkarılmıştır.

652 sayılı KHK çıkarıldığı sırada bakanlık merkez teşkilatında yer alan 16'sı ana hizmet birimi, 3'ü danışma ve denetim birimi ve 13'ü yardımcı birim olmak üzere toplam 32 birimden bazıları birleştirilerek tek birim haline dönüştürülmüş; bazıları isim, görev ve yetkileri değiştirilmiş, bazıları ise tamamen kaldırılmıştır. Bu şekilde oluşturulan toplam 19 birim görev ve işlev ayrımı yapılmaksızın "hizmet birimleri" başlığı altında toplanmıştır. 2014 yılında çıkarılan 6528 sayılı kanunla bu 19 hizmet birimine Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün eklenmesi ile Bakanlıktaki hizmet birimi sayısı 21'e yükselmiştir. Aşağıdaki tabloda (Tablo 4) 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK ile Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkındaki Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer alan

Milli Eğitim Bakanlığı'nın hizmet birimleri karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir.

Tablo 4. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Uygulanmaya Başlanmasından Önce ve Sonra Milli Eğitim Bakanlığı'nın Hizmet Birimleri

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 Sayılı	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkındaki 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı
MADDE 6 Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır: a) Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. b) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü. c) Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü. ç) Din Öğretimi Genel Müdürlüğü. d) Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. e) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü. f) Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü. g) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. ğ) Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü. h) Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü. ı) Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü. i) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü. j) Teftiş Kurulu Başkanlığı k) Strateji Geliştirme Başkanlığı. l) Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü m) İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü. n) Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü. o) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı. ö) İnşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı. p) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği. r) Özel Kalem Müdürlüğü	MADDE 303 Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır: a) Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, b) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, c) Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, ç) Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, d) Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, e) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, f) Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, g) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, ğ) Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, h) Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü, ı) Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü, i) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, j) Personel Genel Müdürlüğü, k) Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, l) Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü, m) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı n) Teftiş Kurulu Başkanlığı, o) Strateji Geliştirme Başkanlığı, ö) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, p) İnşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı r) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, s) Özel Kalem Müdürlüğü.

Tablo 4'de de görüldüğü gibi Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın daha önceden mevcut olan hizmet birimlerinin tamamının korunduğu; İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün isminin Personel Genel Müdürlüğü olarak değiştirildiği görülmektedir. Daha önceden Milli Eğitim Bakanlığı'nın bilimsel danışma ve inceleme organı olarak bakanlık teşkilatı içerisinde özel, üstün ve görece özerk bir konuma sahip olan Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'na yeni dönemde özel bir vurgu yapılmamış ve diğer hizmet birimleri içerisinde gösterilmiştir.

İlgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın hizmet birimlerinin önceki görev tanımlarının da önemli ölçüde korunduğu görülmektedir. Hizmet birimlerinin görevleriyle ilgili olarak gerçekleştirilen değişiklik Bakanlığın tüm yeni mevzuatında olduğu gibi politika ve strateji geliştirme ve belirlemeye yönelik ifadelerin çıkarılması, dolayısıyla bu hususların birimlerin görev alanı dışına çıkarılması olmuştur. Bu değişikliğin dışında genel olarak Bakanlığın hizmet birimlerinin görevleri eski mevzuatta olduğu gibi korunmuştur.

652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'de Bakana yardımcı olmak üzere 30 bakanlık müşaviri atanabiliyorken 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde bu sayı on beş ile sınırlandırılmış; ayrıca bu kadrolara atama işlemi gerçekleşince başka bir işleme gerek kalmaksızın kadronun ihdas edilmiş sayılacağı hükme bağlanmıştır (CK-4, 2018). Böylece yeni sistemde Millî Eğitim Bakanlığı'nda görevlendirilebilecek bakan müşaviri sayısı yarı yarıya azaltılmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatını oluşturan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde daha önceden olduğu gibi Millî Eğitim Bakanlığı'nın merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatından oluştuğu belirtilmekte ve daha sonra bu teşkilatların kuruluşları ile ilgili genel hususlara yer verilmektedir. Yurt dışı teşkilatı ile ilgili kısımda daha önceki mevzuatta yurt dışı görevlere atanma usul ve esasları ile ilgili hususlara da yer verilmekte iken, söz konusu Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde bu hususlara yer verilmemiştir.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Talim ve Terbiye Kurulu, Atatürk'ün 1926 yılında “ülkede eğitim ve öğretimle ilgili esasları bilimsel ve bağımsız bir merkezden yürütülmesini sağlayacak Talim ve Terbiye Dairesinin kurulması” yönündeki direktifi ve III. Heyet-i İlmiye'de alınan karar doğrultusunda 22 Mart 1926 tarihinde çıkarılan 789 sayılı Maarif Teşkilatına Dair Kanun ile kurulmuştur (RG, 1926; Deniz, 2001: 11). 26 Mart 1926 tarihinde ise Millî Talim ve Terbiye Dairesi'nin ilk talimatnamesi çıkarılarak görevleri ve çalışma usulleri belirlenmiştir. Bu talimatnamede Kurula bakanlığın ilgili birimleri tarafından hazırlanan kanun tasarısı, yönetmelik vb. incelemek, okul programlarını hazırlamak ve değiştirmek, müfredatlara uygun ders kitapları hazırlamak, bakanlık adına yayınlanacak kitapları belirlemek vb. önemli görevler verilmiştir (MTTDT, 1926). Eğitim ve öğretim ile ilgili işlerin işin uzmanlarına bırakılarak politik etkilerin dışına çıkarılması gayesi ile oluşturulan Talim ve Terbiye Kurulu'nun bu özerk bilimsel danışma ve karar organı statüsü 2014 yılına kadar sürmüştü; aynı yıl 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'de 2014 yılında gerçekleştirilen değişikliklerle Talim ve Terbiye Kurulu “bilimsel danışma ve inceleme organı” olarak tanımlanarak “karar organı” olma niteliğine son verilmiştir. Talim ve Terbiye Kurulu'nun statüsündeki bu değişikliğe rağmen söz konusu KHK'de birimin görev ve çalışma usulleri ilgili hususlar ayrı bir bölüm halinde düzenlenmiştir. Talim

ve Terbiye Kurulu'nun görevi, hizmet birimleri ve çalışma usulleri ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı kendine ait bir yönetmeliği de bulunmaktaydı (RG, 2012). Yukarıda da bahsedildiği gibi Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkındaki Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Millî Eğitim Bakanlığı ile ilgili bölümünde Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Bakanlığın diğer hizmet birimleri arasında sayılmış ve Kurulun görevleri de yine diğer birimlerin görevlerinin yer aldığı bölümde belirtilmiştir. Böylece Talim ve Terbiye Kurulu'nun geleneksel olarak kendisine yüklenen misyon, yetki ve yapısından kaynaklanan özerk ve görece üstün konumuna son verilerek, bakanlığın diğer hizmet birimlerinden birisi konumuna getirilmiştir. Aşağıdaki tabloda (Tablo 5) Millî Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 sayılı KHK ile Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkındaki Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer alan Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın görevleri karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir.

Tablo 5. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine Geçilmesinden Önce ve Sonra Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın Görevleri

Millî Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 S.	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
(1) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Bakanlığın bilimsel danışma ve inceleme organıdır	MADDE 319 – (1) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Bakanlığın bilimsel danışma ve inceleme organıdır.
(5) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının çalışma usul ve esasları, Başkan ve üyelerin diğer nitelikleri, görev, yetki ve sorumlulukları ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.	(2) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.
(6) Talim ve Terbiye Kurulu, evrensel değer ve standartları göz önünde bulundurarak, kalite, eşitlik ve etkililik ilkeleri ile millî ve toplumsal değerlere dayalı bir eğitim sistemi oluşturmak amacıyla aşağıdaki görevleri yerine getirir:	(3) Talim ve Terbiye Kurulu, evrensel değer ve standartları göz önünde bulundurarak, kalite, eşitlik ve etkililik ilkeleri ile millî ve toplumsal değerlere dayalı bir eğitim sistemi oluşturmak amacıyla aşağıdaki görevleri yerine getirir:
a) Eğitim sistemini, eğitim ve öğretim plan ve programlarını, ders kitaplarını hazırlamak, hazırlananları incelemek veya incelemek, araştırmak, geliştirmek ve uygulamaya ilişkin görüşlerini Bakana sunmak.	a) Eğitim sistemini, eğitim ve öğretim plan ve programlarını, ders kitaplarını hazırlamak, hazırlananları incelemek veya incelemek, araştırmak, geliştirmek ve uygulamaya ilişkin görüşlerini Bakana sunmak,
b) Bakanlık birimlerince hazırlanan eğitim ve öğretim programları, ders kitapları, yardımcı kitaplar ile öğretmen kılavuz kitaplarını incelemek, incelemek ve sonucunu Bakana sunmak.	b) Bakanlık birimlerince hazırlanan eğitim ve öğretim programları, ders kitapları, yardımcı kitaplar ile öğretmen kılavuz kitaplarını incelemek, incelemek ve sonucunu Bakana sunmak,
c) Yurtdışı eğitim ve öğretim kurumlarından alınmış, ilköğretim ve ortaöğretim diploma ve öğrenim belgelerinin derece ve denkliklerine ilişkin ilke kararlarını Bakanın onayına sunmak.	c) Yurtdışı eğitim ve öğretim kurumlarından alınmış, ilköğretim ve ortaöğretim diploma ve öğrenim belgelerinin derece ve denkliklerine ilişkin ilke kararlarını Bakanın onayına sunmak,
ç) Eğitim ve öğretimle ilgili konularda Bakanlığın diğer birimleri tarafından oluşturulacak politika ve stratejilerin belirlenmesinde işbirliği yapmak.	ç) Eğitim ve öğretimle ilgili konularda Bakanlığın diğer birimleri ile işbirliği yapmak.
d) Millî Eğitim Şurasının sekreteryası hizmetlerini yürütmek.	

Tablo 5'de de görüldüğü gibi her iki kararnamede de Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın Bakanlığın bilimsel danışma ve inceleme organı olduğunun ifade edilmekte, Talim ve Terbiye

Kurulu Başkanlığı'nın çalışma usul ve esasları ile diğer hususların yönetmelik (yeni şeklinde Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak yönetmelik) ile düzenleneceğinin vurgulanmaktadır. Talim ve Terbiye Kurulu'nun eski mevzuatta yer alan görevlerinden ilk üçünün yeni kararnamede olduğu gibi korunduğu, "Eğitim ve öğretimle ilgili konularda Bakanlığın diğer birimleri tarafından oluşturulacak politika ve stratejilerin belirlenmesinde işbirliği yapmak." şeklindeki görevin ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde "politika ve strateji geliştirme" ifadeleri çıkarılmak suretiyle "Eğitim ve öğretimle ilgili konularda Bakanlığın diğer birimleri ile işbirliği yapmak" şekline dönüştürüldüğü; "Milli Eğitim Şurasının sekreteryaya hizmetlerini yürütmek." şeklindeki göreve ise hiç yer verilmediği anlaşılmaktadır. Yine 652 sayılı KHK'de yer alan kurulun oluşturulması, kurul başkan ve üyelerinin seçilme ve atanma şartları, görev süreleri vb. ilgili hususlara ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer verilmemiştir.

Milli Eğitim Şurası

Ankara'da TBMM Hükümeti'nin kurulmasından itibaren eğitim öğretim işleriyle ilgili politikaların belirlenmesinde danışmaya büyük önem verilmiş, 16 Temmuz 1921 gibi çok erken bir tarihte toplanan Maarif Kongresi'ni 1923, 1924 ve 1925-1926 yıllarında toplanan Heyet-i İlmiye toplantıları takip etmiştir. Tüm bu toplantılarda yeni kurulan devletin eğitim sistemi şekillendirilmeye çalışılmıştır (Deniz, 2001: 11). 1933 yılında çıkarılan Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun'da "Talim ve Terbiye Dairesi tarafından hazırlanacak yönetmelik, yönerge, program ve esaslar doğrultusunda Cumhuriyet maarifinin eğitim ve öğretimle ilgili işleriyle ilgili şura üyelerinin tekliflerini inceleyip karara bağlamak" görevlerini yerine getirmek üzere Maarif Şurası kurulmuştur (RG, 1933). Bu Kanunda, Şuranın üç yılda bir düzenli olarak, gerekli hallerde ise diğer zamanlarda da toplanacağı öngörülmüş; ayrıca Şuranın kimlerden oluşacağı da belirtilmiştir. Bu düzenlemenin ardından günümüze kadar ilki 1939 yılında, sonuncusu ise 2014 yılında olmak üzere toplam on dokuz Milli Eğitim Şurası toplanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmeden önce yürürlükte olan Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 sayılı KHK'de Milli Eğitim Şurası Bakanlığın en yüksek danışma kurulu olarak tanımlanmakta ve eğitim ve öğretim ile ilgili gerekli görülen konuları araştırmak ve tavsiye niteliğinde kararlar almakla görevli olduğu ifade edilmektedir (KHK, 2011b). Milli Eğitim Şurası Yönetmeliği'nde "*Şura; Bakanlığın en yüksek danışma kuruludur. Türk millî eğitim sistemini geliştirmek, niteliğini yükseltmek için eğitim ve öğretimle ilgili konuları tetkik eder; tavsiye kararları alır.*" (MEB, 2014) ifadesine yer verilmekte; ayrıca Şura'nın toplanma usulü, başkanı, Şura kararlarının alınma şekli, bu kararların niteliği, Şuranın sekreteryaya hizmetleri vb. hususlar düzenlenmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatını düzenleyen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Milli Eğitim Şurası ile ilgili herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu durum Türk Milli Eğitim Sisteminin köklü geleneklerinden olan Milli Eğitim Şurasının tamamen ortadan kaldırıldığını veya en azından Şura ile ilgili iş ve işlemlerin Milli Eğitim Bakanlığı'nın görev ve yetki alanının dışına çıkarıldığını ortaya koymaktadır.

SONUÇ

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin yönetim yapısı temel olarak 10 Temmuz 2018 tarihinde yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile oluşturulmuştur. Buna göre Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı; Cumhurbaşkanlığı Makamı,

Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı, İdari İşler Başkanlığı, Ofisler, Politika Kurulları, Bağlı Kurum ve Kuruluşlar ile 16 Bakanlıktan oluşmaktadır. Bu yapı içerisinde Cumhurbaşkanlığı yardımcılarını, bakanlar, üst kademe yöneticiler hakkında bilgi toplamak, atamak, hizmetçi eğitimleriyle ilgili işleri yapmak, kamu yönetim sistemini geliştirmek, kamu personeli ile ilgili mevzuat çalışmalarının koordinasyonunu sağlamak gibi görevlere sahip olan Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün Milli Eğitim Bakanlığını özellikle "kadrolama" bakımından etkileyebilecek bir konuma ve işleve sahiptir. Özellikle yeni sistemde genel müdür ve üstü kadrolara bizzat Cumhurbaşkanının kararı, daire başkanı ve genel müdür yardımcılığı kadrolarına ise Cumhurbaşkanı onayıyla atama yapılabilmesi bu kurumun önemini ortaya koymaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Bakanlıkların fonksiyonuyla ilgili dikkat çeken özelliği parlamenter sistemde bakanlıkların sahip oldukları politika ve strateji belirleme, bütçe yapma gibi görevlerle Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı içerisinde oluşturulan başka birimlere devredilmiş olmasıdır. Ofisler ve özellikle politika kurullarından oluşan bu birimler görev alanlarıyla ilgili politika ve strateji geliştirme başta olmak üzere çok önemli görev ve yetkilerle donatılmışlardır. Yeni sistemde bakanlıklara düşen ise bu sistemde belirlenmiş olan politika ve stratejiler doğrultusunda görev icra etmektir.

Cumhurbaşkanlığı Politika Kurullarından birisi olan Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu, eğitim strateji ve politikaları geliştirme, planlama, izleme vb. geniş yetki ve görevlerle donatılmıştır. Daha önceden başta MEB olmak üzere Yükseköğretim Kurulu (YÖK) vb. farklı kurumların kendi alanlarıyla ilgili yürüttükleri planlama, strateji ve politika geliştirme görevleri yeni sistemde tek elde, bu kurulda toplanmıştır. Kurulun bu önemli ve yoğun mesai ve performans gerektiren görevleri layıkıyla yerine getirebilmesi için kurumsal bir yapıya kavuşturulması ve yeterli sayıda uzman personel ile desteklenmesi gerekmektedir ki, bu da aslında gelecekte bu kurulun azımsanmayacak büyüklükte bir kurumsal yapıya dönüşeceğini düşündürmektedir. Eğitim ile ilgili strateji ve politika belirleme görevinin eğitim ve Öğretim Politikaları Kuruluna; belirlenen bu strateji, politika ve kararlar doğrultusunda eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütülmesinin Milli Eğitim Bakanlığı'na bırakıldığı bu ikili yapı, kuşkusuz uygulamada iki yapı arasında kopukluk, uyumsuzluk ve çift başlılık yaratma riskini bünyesinde barındırmaktadır. Öte yandan özellikle planlama ve politika belirleme konularından sorumlu, iyi oluşturulmuş ve işlevsel bir kurumsal yapıya kavuşturulmuş uzman bir kurulun varlığı sorunlara ülke ölçeğinde, çok boyutlu ve sistem bütünlüğü içerisinde yaklaşma olanağı sağlayarak bu sorunların çözümü için etkili yol ve yöntemlerin bulunmasını kolaylaştırabilir. Türk kamu yönetim sisteminde politika belirleme-uygulama ayırımına dayanan bu yeni uygulamanın eğitim sistemi boyutuyla ele alındığında başarısının büyük ölçüde Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu'nun sahip olması gereken yukarıda belirtilen özelliklerin yanı sıra, Milli Eğitim Bakanlığı ile arasındaki uyum, eşgüdüm ve işbirliğine bağlı olduğunu söylemek mümkündür. Dolayısıyla Türkiye'de daha önce uygulama örneği olmayan bu sistemin başarı düzeyi de ancak uygulama sürecinde anlaşılacaktır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Bakanlıkların yeni işlevleriyle uyumlu olarak bakanların genel olarak "siyasi" değil, "teknokrat" olmaları öngörülmüş; milletvekillerinin bakan olarak atanmaları ise istisnai bir uygulama olarak kabul edilmiştir. Bu sistemde strateji geliştirme, politika belirleme vb. görevler siyasi sorumluluk taşıyan Cumhurbaşkanında (Bizzat başkanı olduğu politika kurullarında) toplandığından, daha çok uygulamadan ve bürokratik işleyişten sorumlu olan bakanların siyasi olmalarına da

gerek duyulmamaktadır. Bu sistemde daha önce 2011 yılında uygulanmaya başlanan bakan yardımcılığının genişletilerek sürdürüldüğü görülmektedir. 2011 yılında nispeten “düşük profilli” bir kadro olarak bakanlıkların hiyerarşik yapılarına eklenen bakan yardımcılığında sayı sınırlaması kaldırılmış ve önceden müsteşar ve müsteşar yardımcılarının görev tanımlarında yazılı olan görevler bunlara devredilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde bakanın yanı sıra daha önceden üçlü kararname ile atanan bakan yardımcısı ve genel müdürlerin de doğrudan Cumhurbaşkanı kararıyla atanmasının bakanlığın hiyerarşik ve bürokratik işleyişi üzerinde yaratacağı etki de uygulama sürecinde görülebilecektir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Milli Eğitim Bakanlığının görevleri içerisindeki strateji ve politika geliştirme, bütçe yapma vb. olanlar çıkarılmış, geriye kalan görevler ise büyük ölçüde korunmuştur. Aynı şekilde Milli Eğitim Bakanlığının hizmet birimleri de hemen hemen olduğu gibi korunmuş, ancak görev tanımlarında daha önceden var olan politika ve strateji geliştirmeyle ilgili ifadeler çıkarılmıştır. Bu dönemde Talim ve Terbiye Kurulu’nun 2014 yılında “karar organı” olma özelliğine son verilerek geleneksel “bilimsel danışma ve karar alma” niteliği ve buna bağlı olarak bakanlık hiyerarşisinde sahip olduğu özerk ve görece üstün konumunun ortadan kaldırılmasına yönelik uygulamanın da benimsendiği görülmektedir. Bu durum 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın önceden olduğu gibi “bilimsel danışma ve inceleme” birimi olarak nitelendirilerek bakanlığın diğer hizmet birimleri içerisinde gösterilmesi şeklinde yansımıştır. Bu kararnamede Milli Eğitim Şurası’ndan ise hiç bahsedilmeyerek eğitimle ilgili politika belirleme sürecinde çok geniş katımlı, demokratik bir gelenek ortadan kaldırılmış görünmektedir. Talim ve Terbiye Kurulu, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren eğitim-öğretim işinin bilimsel ve dolayısıyla uzmanlık gerektiren bir konu olduğu düşüncesinden hareketle bu konuların gündelik siyasi anlayış ve tartışmaların dışında tutulması düşüncesinin bir yansıması olarak “özerk” bir statüde oluşturulmuş ve bu konumu az çok 2014 yılına kadar korunmuştur. Milli Eğitim Şurası ise Osmanlı Devleti’nden devralınan, Cumhuriyet Döneminde ise daha Kurutuluş Savaşı sürerken toplanan Maarif Kongresi ile başlayan ve Heyet-i İlmiye toplantılarıyla devam eden eğitim politikalarının “danışma” usulüyle belirlenmesi geleneğinin bir ifadesi olarak kurumsallaştırılmıştır. Bu iki önemli kurumun birincisinin konumunun zayıflatılması, ikincisinin ise tamamen ortadan kaldırılmasının eğitim öğretim faaliyetlerini olumsuz etkileyebileceği değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akçakaya, M. ve Özdemir, A. (2018). Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ve siyasal istikrar. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 53 (3), 922-944.
- Akman, Ç. (2019). Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde politika kurulları: Sosyal politikalar kurulu üzerinden bir değerlendirme. *Route Educational and Social Science Journal*, 6 (3), 659-676.
- CK-1 (2018). Cumhurbaşkanlığı teşkilatı hakkında cumhurbaşkanlığı kararname (Kararname Numarası: 1), *Resmi Gazete*, 30474 (10.7.2018).
- CK-4, (2018). Bakanlıklara bağlı, ilgili, ilişkili kurum ve kuruluşlar ile diğer kurum ve kuruluşların teşkilatı hakkında cumhurbaşkanlığı kararname (Kararname Numarası: 4). *Resmi Gazete*, 30479 (15.7.2018).
- Deniz, M. (2001). Milli eğitim şuralarının tarihçesi ve eğitim politikalarına etkileri. T. C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Erdoğan, İ. (2014). Milli eğitim bakanlığı sisteminin kuvvetler ayrılığından kuvvetler birliğine doğru dönüştürülmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 4 (2), 329-340.
- Güçlü, N., Çoban, Ö., Bozkurt, S. ve Koksall, O. (2014). The views of educational expert assistants at Turkish Ministry of National Education about organizational values and organizational socialization. *International Journal of Teaching and Education*, II (1), 54-64.
- Güler, T. (2018). Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ve kamu yönetimine etkileri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (39), 299-322.
- KHK (2011a). 3046 sayılı kanun ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun hükmünde kararname (KHK/643). *Mükerrer Resmi Gazete* 27958 (08.6.2011).
- KHK (2011b). Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilat ve görevleri hakkında kanun hükmünde kararname (25.8.2011/652). *Resmi Gazete*, 28054 (14.9.2011).
- MEB (2014). Milli eğitim şurası yönetmeliği. *Resmî Gazete*, 29054 (08.7.2014).
- MTTDT (1926). Milli talim ve terbiye dairesi talimatnamesi. *Maarif Vekaleti Mecmuası*, 7.
- RG (1926). 789 sayılı maarif teşkilatına dair kanun. *Resmi Gazete*, 338 (3.4.1926).
- RG (1933). Maarif Vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkında kanun. *Resmi Gazete*, 2434 (22.6.1933).
- RG (1984). Bakanlıkların kuruluş ve görev esasları hakkında 174 sayılı kanun hükmünde kararnamenin bazı maddelerinin kaldırılması ve bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında 202 sayılı kanun hükmünde kararnamenin değiştirilerek kabulü hakkında kanun. *Resmi Gazete*, 18540 (9.10.1984).
- RG (2005). 5436 Sayılı kamu malı yönetimi ve kontrol kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/12/20051224-2.htm> adresinden erişilmiştir.
- RG (2009). 5902 sayılı afet ve acil durum yönetimi başkanlığının teşkilat ve görevleri hakkında kanun. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/06/20090617-1.htm> adresinden erişilmiştir.
- RG (2012). Milli eğitim bakanlığı talim ve terbiye kurulu başkanlığı yönetmeliği. *Resmi Gazete*, 28409 (12.9.2012).
- RG (2014). 6528 sayılı milli eğitim temel kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140314-1.htm> adresinden erişilmiştir.
- RG (2018). Cumhurbaşkanlığı politika kurulları üyeliklerine yapılan atamalar hakkında karar (2018/196). *Resmi Gazete*, 30560 (9.10.2018).
- Sobacı, M. Z., Miş, N. ve Köseoğlu, Ö. (2018). Türkiye'nin yeni yönetim modeli ve cumhurbaşkanlığı teşkilatı. *SETA Perspektif*, 206, <https://setav.org/assets/uploads/2018/06/206-t%C3%BCrkiye-nin-Yeni-Y%C3%B6netim-Modeli.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Tataroğlu, M. (2016). Hükümet yapısında genişleme: Bakan yardımcılığı. *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 23 (2), 519-544.
- TC Anayasası (2017). https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2018.pdf adresinden erişilmiştir.
- TBMM (2018). *Yeni sisteme göre yasama el kitabı*. Ankara: TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı. https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/Yasama_El%20Kitabi.pdf adresinden erişilmiştir.
- Turan, M. (2018). Türkiye'nin yeni yönetim düzeni: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi. *Social Sciences Research Journal*, 7 (3), 42-91.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, B. (2013). Türkiye'de bakan yardımcılığı uygulamasına ilişkin genel bir değerlendirme. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 33-41.

EXTENDED ABSTRACT

“Document analysis method”, a qualitative data collection method, has been used in this research which aims to determine and evaluate the impact of the Presidential government system on the organizational structure, duties and powers of the Ministry of National Education, which has been implemented in Turkey since 2018. The study used other relevant texts on the subject of the Ministry of National Education's Decree No. 652 on the Organization and Duties and the Presidential Decree on the Presidential Administration. In the research, answers to the questions of what are the educational policies of Turkey and the institutions and boards that will manage and direct the education system in the Presidential government system, the effects of the new system on the position and role of the minister of National Education and deputy ministers in the ministry, as well as the effects on the duties and Powers.

The institutional structure of the Presidential Government System in Turkey was established by the Presidential Decree No. 1, published on July 10, 2018. Turkey's new management structure education and training activities within tasks related to policy, strategy development and planning and execution are left to the policy of these tasks, strategy development and planning within the system was transferred to the newly created board called the Board of Education Policies. The Council of Educational Policies is one of the nine policy bodies that are expected to form at least three members to serve as President under the Decree. In the new management model, the Council for Educational Policies is to develop a policy proposal, provide feedback to the ministry, prepare progress reports by monitoring the implementation activities related to education and training, and civil society organizations, academics and sector representatives in the policy making process. Tasks such as increasing the participation of stakeholders and putting them into a common-sense circuit have been given. The Council of Educational Policies officially started its activities after the appointment of nine members to the Council of Education on October 9, 2018.

Within the Presidential Government System, it is considered among the duties of the ministry, "Developing policies and strategies in matters within the scope of the Ministry, setting annual goals and targets accordingly, determining performance criteria, preparing the Ministry budget, conducting the necessary legal and administrative arrangements, determined strategies, objectives and coordinating, monitoring and evaluating the application in accordance with performance criteria" tasks are not included. Strategy, policy making, budgeting etc. within the duties of the Ministry of National Education in the Presidential Government System. those that have been removed, the remaining tasks have been largely preserved.

In Turkey, the deputy minister who in 2011 formally to the hierarchical structure of the Ministry in 2018 are also included in the Presidential Decree, this decree deputy minister of the Ministry Organization in places been further clarified, the numbers have increased, powers and duties are described in more detail. In the new period, the duties of deputy ministers and deputy undersecretaries and deputy undersecretaries in the previous system are very similar. Therefore, it is understood that before the implementation of the Presidential Government System, the duties of the undersecretary who are in the hierarchical structure of the ministry and who are in the status of the highest civil servant responsible for administrative-bureaucratic functioning and the assistants of the ministers in the new system are very similar.

Since the duties and powers of the previous Ministry of National Education were preserved in the Presidential Government system and only secondary education institutions affiliated to the Turkish Armed Forces were closed after the July 15 coup attempt, the duties related to these schools were completely removed from the job description; Among other tasks, statements regarding policy and strategy development were made. In other words, the duties of the Ministry of National Education in the previous legislation have been significantly preserved by adapting the new role and function of the Ministry in the new system.

All twenty-one service units previously owned by the Ministry of National Education were preserved in the Presidential Government System; only the name of the General Directorate of Human Resources has been changed from these service units to the General Directorate of Personnel. As a scientific advisory and examination body of the Ministry of National Education, the Board of Education and Discipline, which had a special, superior and relatively autonomous position within the ministry organization, was not given special emphasis in the new period and was shown in other service units.

In the relevant President's Decree, it is seen that the previous job descriptions of the service units of the Ministry of National Education are also preserved. The amendment made regarding the duties of the service units was to remove statements about policy and strategy development and determination, as in all new legislation of the Ministry, and thus to exclude these issues from the units. Apart from this amendment, the duties of the service units of the Ministry were preserved as in the old legislation. Again, in the new system, the National Education Council, which was the highest advisory board of the Ministry of Education, which convened for the first time in 1939 and the last one in 2014, was not included.